

SZASZRÉGEN 'ES VIDÉKE

KULTÚRA •
EGYHÁZ •
KÖZÉLET

XXV. évfolyam 11. (297.) szám, 2023. november

Reviczky Gyula

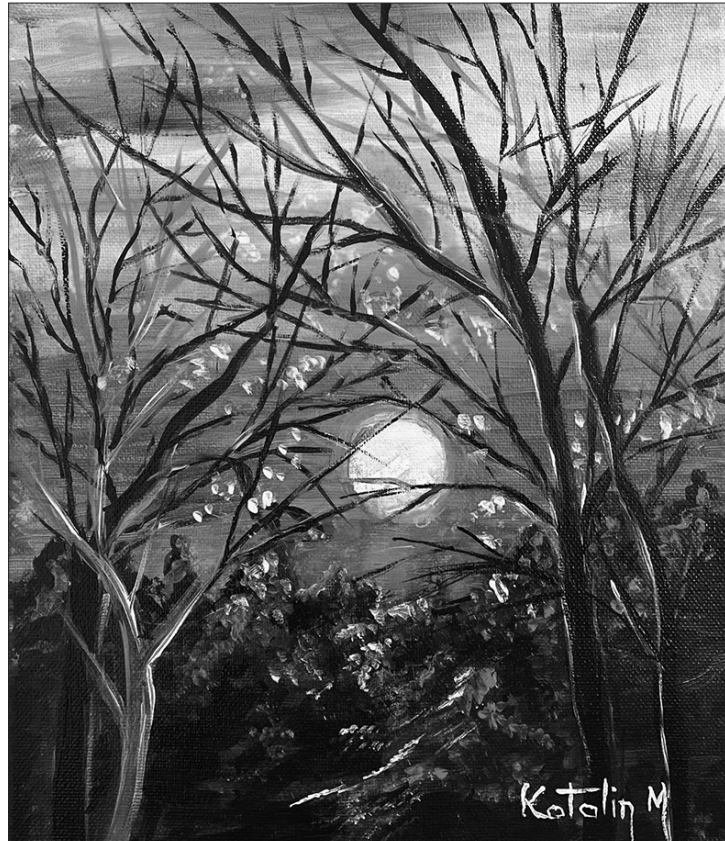
Imádságom

Legyenek áldva mind, akik
Szívemet összetépték.
Ne ingereljen bosszura
Engem soha kevélység.

Ne érezzem sosem, sosem
Poklát a gyűlöletnek!
Kiket mindenki eltaszít,
Azok szeressenek meg.

Az irgalom szent angyala
Lakozzék e világon,
S a vértanúk jutalma mind
Az emberekre szálljon.

Jöjjön a békekor, melyet
Sok ember sírva vár lenn.
S én is legyenek jobb s igazabb,
Mint voltam eddig. Ámen!

Mohálla Katalin festménye

Fény a sírokon

Gyertyafény, virágillat. A temetőn átlibben az elmúlás fuvallata. Halottainkra emlékezünk. A földi élet köre, a születéssel kezdődő és a halállal végződő kör az ő esetükben bezárult. Olyan megfoghatatlan a halál, mint a múltó idő. Csend és semmi. Fényképek, hátrahagyott tárgyak és a hiány érzete. Emlékek az életről. A lelkük bennünk él. Számunkra nem haltak meg. Velünk maradnak mindörökké. A halál olyan, mint a Nap. Nem tudunk szembenézni vele. Halottak napján az élők véssék jól a szívükbe: minden perc, amit még együtt tölthetünk, áldás és ajándék. A jótevésben pedig meg ne restelkedjünk, mert a maga idejében aratunk majd, ha el nem lankadunk. Azért amíg időnk van, tegyünk jót mindenkivel, kiváltképpen pedig azokkal, akik hozzátartozóink.

Elhunyt szeretteink sírja mellett állva emlékezzünk. Keressük a múltat, a tegnapot, azt, ami volt és ami már nincs. Keressük a tegnapi nevetést, az egykori családi tűzhelyet, az anyai csókok ízét, a könnyeket és mindent, ami most már végleg hiányzik az életünkből. A boldog, gondtalan gyermekkor, az ifjúság színes madara szép, fájó emlékké halkulva zsong a lelkünkben. A lelkük, a szellemük itt van örökre velünk.

Halottak napján ezekkel a gondolatokkal emlékezem édesanyámra, édesapámra, korán elhunyt testvéröcsémre, Lajosra, de minden közeli és távoli ismerősre is. Legyen csendes és áldott a pihenésük!

ZSIGMOND SÁNDOR, Sepsikőröspatak

Emlékezzünk – november

- 1-je mindenszentek napja;
- 1-jén (1845) született Teleki Sámuel Afrika-utazó, felfedező;
- 2-a halottak napja;
- 2-a (1938) – az első bécsi döntés.
- 2-án (1902) született Illyés Gyula;
- 3-án (1632) született I. Apafi Mihály erdélyi fejedelem;
- 3-a (1825) a magyar tudomány napja. 1825-ben ezen a napon ajánlotta fel egyéves jövedelmét Széchenyi István gróf a Magyar Tudós Társaság létesítésére;
- 3-án (1936) halt meg Kosztolányi Dezső;
- 4-e (1956) – szovjet támadás az 1956-os forradalom ellen;
- 6-a (1921) – a Habsburg-ház trónfosztása;
- 7-én (1810) született Erkel Ferenc zeneszerző, karmester, zongoraművész és sakkmester, a Pesti Sakk-kör első elnöke;
- 7-én (1926) hunyt el Tóth Árpád költő;
- 9-e a berlini fal megnyitásának napja Németországban;
- 9-én (1944) halt meg Radnóti Miklós;

Teleki Sámuel

540 éve született Luther Márton

Luther Márton a protestáns reformáció szellemi atyja, lelkész, reformátor. Ágoston-rendi szerzetesként lett teológus és professzor, a wittenbergi egyetem bibliatanára. Reformjait sokáig az egységes (úgy mint a katolikus) egyház keretében szerette volna keresztülvinni. Nyelvi és írói adottságai és karizmatikus személyisége okán széles visszhangot váltott ki, ami véget vetett a katolicizmus európai egyeduralmának. Az általa lefordított Luther-biblia (németül Lutherbibel) a német nyelvterületen ma is az egyik legfontosabb bibliafordítás.

Luther Márton (németül eredetileg Martin Luder) Eislebenben (ma Lutherstadt Eisleben) született 1483. november 10-én. Szülei Hans Luder bányász, később városi tanácsos és felesége, Margarethe Lindemann voltak. Luther kilenc gyermek közül nyolcadikként született. Az akkorigiban szokásos szigorú, de szeretetteljes apai nevelésben részesült.

1488 és 1497 között a mansfeldi városi iskola tanulója volt, utána egy évig a magdeburgi dómiskolát látogatta, ahol a késő középkori újjászüléti mozgalom hívei tanítottak. 1498-ban szülei az eisenachi ferencesekhez küldték, ahol zenei-költői nevelésben részesült. Jó énekes hírében állt.

Az 1501 és 1505 közötti években Tübingiában, az Erfurti Egyetemen tanult. Tanulmányai a latin nyelv és nyelvtan, retorika, logika, fizika és metafizika, illetve a zene, matematika, geometria és csillagászat tárgyra terjedtek ki. Alaposan megismerte Arisztotelész tanításait.

Apja kívánságára Luther jogi tanulmányokba kezdett. 1505 nyarán, hazaúton, Stotternheim mellett nagy vihar lepté meg, és halálfélelmében a bányászok védőszentjéhez könyör-

Luther Márton

gött: „Szent Anna, segíts! Ha élni hagysz, szerzetes leszek”. Fogadalmának megfelelően, apja akarata ellenére, július 17-én belépett az erfurti Ágoston-rendi remeték sorába. Ott a rend előírásait olyan példaszzerű szigorral követte, hogy már 1507-ben pappá szentelték.

A mindennapi vezeklés ellenére Luther nagy lelki válságot élt át. Ennek oka – saját bevallása szerint, aminek a legtöbb forrás hitelt ad – az utolsó ítélettől való félelem, illetve a saját üdvözülésében való kételkedés volt.

Gyóntatóatyja, Johann von Staupitz, a kongregáció főnöke a hittudomány tanulmányozását ajánlotta neki, és 1508-ban áthelyeztette Wittenbergbe. Az ottani kolostoriskolában ismerte meg William Ockham teológiáját, ami az isteni szabadságot és az emberi szabad akaratot hirdette, valamint az egyházatyákat, elsősorban Hippói Szent Ágostont tanulmányozta. Egy évre rá baccalaureus biblicus (a biblia professzora) lett. Az

→
 ógörög, a héber és az erkölcsfilozófia mellett egyéb bibliai tantárgyakat is oktatott.

Luther 1510-ben a rend megbízásából Rómába utazott, egyes források szerint Staupitz tervezett egyházszervezési reformjainak támogatására, más források szerint az utazás célja nem ismert. Meggyónt, és hason csúszott fel a Laterán „szent lépcsőin”, hogy bűnbocsánatot nyerjen magának és szeretteinek. Ekkor még nem vonta kétségbe a katolikus hitgyakorlatot, de már felháborította a komolytalanság és az erkölcsi hanyatlás, amivel Rómában találkozott.

1511-ben Staupitz visszahívta Wittenbergbe, ahol 1512 októberében a teológia doktora lett. Noha még elkötelezett volt a katolikus egyház iránt, már eljutott azokra a következtetésekre, amelyek később az attól való szakítását eredményezték.

A reformáció kezdete

A Luther-kutatás vitatott kérdése, hogy mikor fogalmazta meg első ízben a sola gratia (egyedül kegyelemből) elvét. Luther egy visszaemlékezésében ezt a fordulatot váratlan megvilágosodásként írja le, amely a wittenbergi kolostorban érte. Közben a Pál apostol rómaiakhoz írt levele első részének 17. versén elmélkedett, hirtelen felismerte, amit sok éven át hasztalanul keresett: „*Most kezdtem megérteni, hogy ennek az igének: az evangéliumban Isten igazsága jelentetik ki, az az értelme, hogy ti. ez az igazság elfogadott (passzív) igazság, mellyel minket a kegyelmes Isten igazsá tesz a hit által, amint megíratott: Az igaz ember hitből él*”. Ettől fogva kritikusan szemlélte az egyházat, amely úgy tünnette fel magát, mint amely Isten kegyelmét egyedül közvetíti az emberek felé.

Az angol nyelvű katolikus enciklopédia ezt a felismerést úgy tekinti,

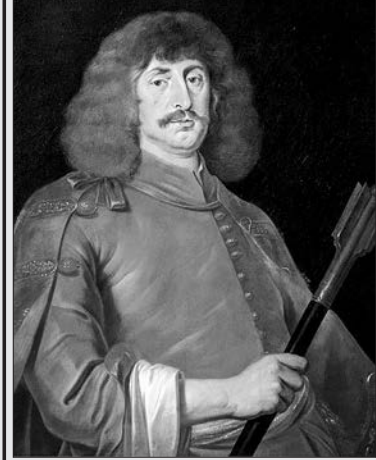
→
 hogy a „feszült és neurotikus fizikai állapotban” levő Luther, aki labilis lelkivilágából adódóan először túl nagy jelentőséget tulajdonított saját erőfeszítéseinek a megigazulás irányába, teljesen átbillent az ellenkező oldalra.

1516-17-ben Albert mainzi érsek búcsúcédulák segítségével próbálta összegyűjteni a szükséges források rá eső részét a római Szent Péter-bazilika felépítéséhez, illetve saját adósságai kifizetéséhez. 1517. október 31-én Luther levelet írt Albert püspöknek, amelyben tiltakozott a búcsúcédulák árusítása ellen. A levélhez csatolta a búcsúcédulák erejét és hatékonyságát kétségbe vonó vitairatát is. Philipp Melanchthon írása szerint Luther ugyanezen a napon, 1517. október 31-én a wittenbergi Schlosskirche (vártemplom) kapujára ki is szögezte a 95 tételét. (Ekkor még nem állt szándékában szakítani a római katolikus egyházzal.)

A tételek kiszegezésének napját tekintik a reformáció kezdetének, és ünneplik minden év október 31-én a reformáció napjaként.

A 95 tételt latinról hamarosan németre fordították, kinyomtatták, széles körben elterjedt, s két hét alatt ismertté vált Németországban, majd rövidesen egész Európában.

Albert püspök megvizsgáltatta a mainzi egyetemen a tételeket, és értesítette róluk X. Leó pápát is. A pápa először nem tartotta fontosnak a vitairatot, és Luthert részeg németnek nevezte, aki meg fogja gondolni magát. 1518-ban azonban már bizottságot állított fel a tanult Silvester Mazzolini (más néven Prierias) vezetésével, hogy vizsgálják meg Luther állításait. Prierias arra a következtetésre jutott, hogy Luther tudatlan, istenkáromló eretnek, és latin nyelvű dialógust írt a tételek ellen. Vitába szállt Lutherrel Johann Eck is; Luther mindegyikük-

Zrínyi Miklós

-
- 10-én (1483) született Luther Márton, a protestáns reformáció szellemi atyja, lelkész, reformátor;
 - 11-én (1792) volt a kolozsvári színház első magyar nyelvű előadása;
 - 11-én (1791) született Kátóna József főügyész, drámaíró, a magyar drámairodalom kiemelkedő alakja;
 - 11-én (1881) született F. M. Dosztojevszkij, a világ- és az orosz irodalom mindmáig legnevesebb képviselőinek egyike;
 - 12-e (1918) – a belgrádi fegyverszüneti egyezmény napja;
 - 13-án volt (1844) a magyar nyelv hivatalos használatáról szóló döntés;
 - 13-a a cukorbetegség napja;
 - 13-a a magyar szentek emléknapja;
 - 14-én (1887) született Áprily Lajos költő, műfordító;
 - 15-én (1580) született Bethlen Gábor erdélyi fejedelem;
 - 16-a (1918) – az első Magyar Köztársaság kikiáltása;
 - 16-a a tolerancia napja;
 - 17-e dohányzás elleni nap – WHO;
 - 17-e Budapest napja – 1873, Buda és Pest egyesítése,
-

- 18-án (1881) született Gruzda János romániai magyar festő;
- 18-án (1664) halt meg Zrínyi Miklós;
- 19-én (1855) halt meg Vörösmarty Mihály;
- 19-én (2007) hunyt el Szabó Magda;
- 20-a (1849) – a Lánchíd átadása;
- 20-a a gyermekek jogainak világnapja, ezen a napon fogadta el az ENSZ Közgyűlése a gyermekek jogairól szóló egyezményt 1989-ben;
- 20-án (1856) halt meg Bolyai Farkas;
- 22-én (1877) született Ady Endre, a huszadik század egyik legjelentősebb magyar költője, a magyar politikai újságírás egyik legnagyobb alakja;
- 22-én (1875) halt meg Kemény Zsigmond;
- 22-én (1916) hunyt el Jack London;
- 25-én (1700) született Árva Bethlen Kata író;
- 25-e (1802) – a Magyar Nemzeti Múzeum megalapítása;
- 25-e a magyar labdarúgás napja – londoni 6:3 (MLSZ, 1993 óta – azóta még volt egy londoni 4-0 is 2022-ben);
- 25-e a nők elleni erőszak megszüntetésének világnapja;
- 26-án (1883) született Babits Mihály költő, író, irodalomtörténész, műfordító;
- 27-e a Nobel-díj alapításának napja;
- 27-én (1982) hunyt el Xántus János;
- 27-én (1981) halt meg Piliinszky János;
- 28-án (1887) Budapesten megindult az első villamos;
- 30-án (1835) született Mark Twain amerikai író, újságíró, humorista.

SZERK.

nek külön megfelelt, de a legkimerítőbb választást ebben a tárgyban az 1518-ban írt *Resolutiones disputationum de indulgentiarum virtute* című írása tartalmazza.

A vitának az lett az eredménye, hogy a pápa Rómába idézte Luthert, az eretnekek fölött ítélező pápai bíróság, a szent inkvizíció elé. III. (Bölcs) Frigyes szász választófejedelem közbelépésére azonban a meghallgatást áthelyezték Augsburgba, ahol a birodalmi gyűlésen Tommaso Cajetan De Vio bíboros is jelen volt. A meghallgatáson utóbbi felszólította Luthert, hogy vonja vissza tanait, de érdemi vitába nem bocsátkozott vele. Luther még ekkor is a „rosszul értesült pápától a jól értesítendő pápához” fordult igaza védelmében, azonban a következő évben egy lipcsei hitvitában már a pápai joghatóságot is vitatta.

1520. június 15-én X. Leó pápa az Exsurge Domine (Kelj föl, Uram) kezdetű pápai bullájában megparancsolta, hogy Luther hatvan napon belül vonja vissza 95 pontjából a pápa által hibásnak minősített 41-et. A bullát több német városban is kihirdették, Luther pedig december 10-én nyilvánosan elégette Wittenberg főterén. Ezek után Leó pápa 1521. január 3-án kiközösítette az egyházból, és levélben kérte fel V. Károly német-római császárt, hogy tegyen határozott lépéseket a lutheri eretnek tanok visszaszorítása érdekében.

Luthernek és ügyének a sorsa a birodalom álláspontjától függött. A wormszi birodalmi gyűlésen (wd) (1521. jan. 28. – máj. 25.) a fejedelmek, élükön Bölcs Frigyessele, keresztülvítették, hogy Luthert

A wittenbergi egyetem a XIX. században

meghívják és meghallgassák. Luther itt császári kísérettel bizonyoságot tett meggyőzéséről. Nem sokkal a wormszi birodalmi gyűlésről való távozása után a pápa híveinek sikerült a császárt rávenniük a Luther elleni ediktum kiadására. A rendelet a reformátort Sátánnak bélyegezte. Az állt benne, hogy Luther „maga a Sátán emberi alakban és barátságában”. A rendelet kimondta: mihelyt Luther menlevele lejár, intézkedni kell, hogy munkáját megszüntesse. A császár megtiltotta, hogy bárki is befogadja, enni vagy inni adjon neki, szóval vagy tettel, nyilvánosan vagy magánjelleggel segítse vagy támogassa. A parancs úgy hangzott, hogy el kell fogni, bárhol is legyen, és át kell adni a hatóságoknak.

Száműzetése

1521. május 4-én Bölcs Frigyes választófejedelem parancsára Luthert elrabolták, amikor hazafelé tartott. A fejedelem abban reménykedett, hogy így megóvhatja a birodalmi átok következményeitől.

Ezután Luther 10 hónapig Wartburg várában álnéven élt, Junker Jörgnek (azaz György lovagnak) nevezte magát, és szakállat viselt. Egy ideig örült, hogy megszabadult a harc hevétől és kavargásától. De nem tudott sokáig örömet találni a csendben és nyugalomban. Hozzászokott a tevékeny élethez és a kemény küz-

delemhez. Miközben ellenségei azzal áltatták magukat, hogy elhallgattatták, tevékenységének kézzelfogható bizonyítékai megdöbbenetést és zavarba ejtették őket. Tollából származó tanulmányok tömegei forogtak közkezen egész Németországban. Az Újtestamentum német nyelvre fordításával nagyon fontos szolgálatot tett honfitársainak.

Házassága, családja

Katharina von Bora nyolc más apácátársával együtt 1523 áprilisában a húsvétot a ciszterci Nimbschen-kolostortól távol, Wittenbergben töltötte. Ott összeismerkedtek, a lányt elbűvölte Márton egyénisége, őt pedig annak szépsége és okossága. Egymásba szerettek, 1525. június 13-án eljegyezték egymást, majd június 27-én összeházasodtak. Ez megfelelt Luther azon tanításának, amely szerint a házasság nem szentség. Sőt, elutasította

a cölibátust és követelte a kolostorok feloszlatását. Katharina a professzor személyes gondjainak megoldásában nagy segítségére volt; szállást adott a diákoknak, Luther számos beszédét megírta, ellátta a ház körüli feladatokat. Hat gyermekük született.

Utolsó évei

Luther utolsó éveit többféle betegség nehezítette. Ezenkívül igen megviselte Magdalena nevű leánya halála 1542-ben. Élete utolsó útja szülőföldjére, Mansfeldbe vezetett, hogy kibékítse a hazai grófi család két ágát, ott azonban ágnak esett. Utolsó sorait kis darab papirosra írta, s ezzel a két mondattal zárta: „Wir sind Bettlers. Hoc est verum.” (Koldusok vagyunk. Ez az igazság.) Az 1546. február 17-ről 18-ra virradó éjjel hunyta le örökre szemét.

Forrás: Wikipédia
fagy

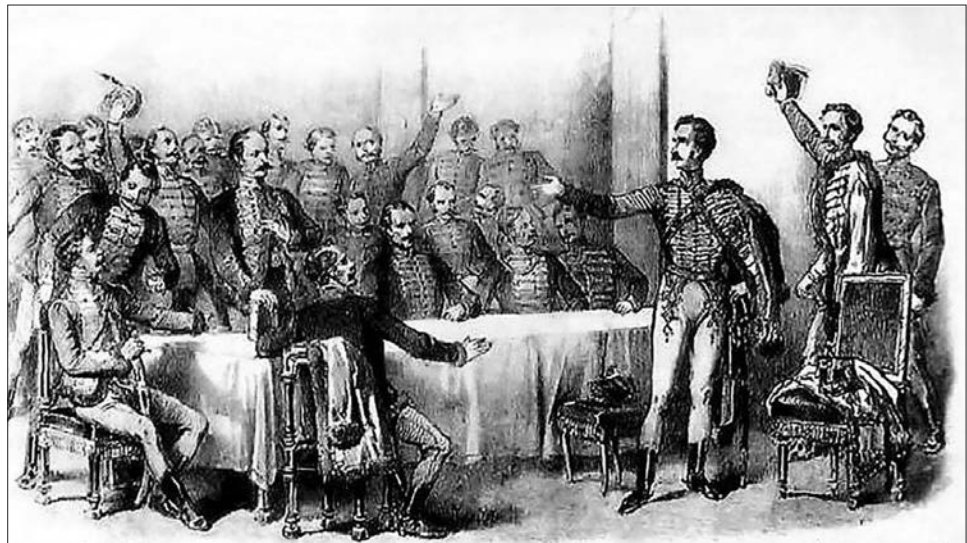
Kemények a tudomány szolgálatában (1.)

A felvilágosodás, majd a romantika korában a nemzeti értékek ápolásának és megőrzésének a gondolata Európaszerte a figyelem középpontjába került. Az egyetemes és nemzeti értékek megőrzésére és ápolására tudós társaságokat, múzeumokat hoztak létre. Elsőként a British Museum jött létre.

1802-ben a Széchényi Ferenc által létrehozott Magyar Nemzeti Múzeum a harmadik volt Európában. Széchényi a

nagycenki gyűjteményét adományozta a nemzetnek. A gyűjteményt 11.884 nyomtatvány, 1.156 kézirat, 142 kötet térkép, 2.019 aranyérme, régiségek, képek alkották.

A magyar reformkor egyik igen jelentős eredménye a Magyar Tudományos Akadémia létrejötte. 1825. november 3-án a pozsonyi országgyűlésen gróf Széchényi István (1791–1860) birtokainak egyévi jövedelmét (60.000 Ft) ajánlotta fel a Magyar Tudós Társaság megalapítására. A későbbi nevén Magyar Tudományos Akadémia 1827. augusztus 18-án kezdett el működni.

Széchényi István felajánlja birtokainak egyévi jövedelmét a tudós társaság alapítására (litográfia)

A XVIII. század folyamán Erdélyben is fölmerült egy tudós társaság létrehozásának gondolata. Bod Péter 1760-ban az „Isten vitézkedő anyaszentegyháza historiájá”-nak előszavában „egy tudós emberekből álló magyar társaság” megteremtésének szükségességéről beszél.

1791-ben Aranka György marosvásárhelyi táblabíró és irodalomszervező kezdeményezte az Erdélyi Magyar Nyelvművelő Társaság létrehozását. Az erdélyi országgyűlés ezt törvénybe is iktatta, de az uralkodó nem erő-

sította meg. Az EMNYT 1793–1806 között fejtette ki tevékenységét.

1813–1817 között Döbrentei Gábor erdélyi tartózkodása alatt létrehozta az Erdélyi Múzeum című folyóiratot, majd 1819-ben javasolta egy tudományos egyesület létrehozását. Döbrentei, öt szakosztályra osztva, ki is dolgozta a társaság tervezetét. Az udvari kancellária beavatkozása következtében megtiltották a társaság működését.²

1829-ben az erdélyi reformtörekvések kimagasló alakja, Bölöni Farkas Sándor tervezi az Erdélyi Nemzeti Múzeum megalapítását, de pártfogók hiánya miatt a terv nem valósult meg.

Az MTA épülete

Ilyen előzmények után lépett fel tudománypártoló felajánlásával a Kemény család két jeles tagja, gróf Kemény Sámuel és unokatestvére, Kemény József gerendi gróf. Mindkettőjük mögött jelentős közéleti, Kemény József mögött igen gazdag tudományos pálya is állott.

Mielőtt rátérnénk a múzeumalapítás tervének ismertetésére, bemutatjuk a Kemény család grófi ágának e két fiatal tagját.

(folytatjuk)

KUN LÁSZLÓ ny. tanár

A Magyar Nemzeti Múzeum

¹ Kelemen Lajos: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület története, in: Emlékkönyv az Erdélyi Múzeum-Egyesület félszázados ünnepére 1859–1909, szerkesztette Erdélyi Pál, Kolozsvár, 1909–1942. 5.

² i.m. 8.

Dsida Jenő

*Az emberek ártatlan picit borjakat
visznek a vágóhídra.
Fűjtató lokomotívokat csinálnak
s meghajszolják a gyanútalan özeket.
Az emberek kikacagják,
akik testvérnek nevezik őket,
drótsövényeket húznak, farkasvermeket,
lövészárkokat ásnak.*

Az emberek

*Az emberek uccát köveznek pokoli zajjal,
lerombolják a költők márvány-palotáit.
Az emberek rosszat beszélnek arról,
akit én szeretek.
Az emberek kitepték harangozó szívemet
s felakasztották a falra:
Róla nézik: hány az óra –
és kurjantanak, ha megáll.*

Dsida Jenő Abafáján

Dsida Jenő (Szatmárnémeti, 1907. május 17. – Kolozsvár, 1938. június 7.) a két világháború közötti erdélyi magyar líra nagy ígérete, aki rövid élete (31 év) alatt olyan életművet hozott létre, amely úgy volt erdélyi, vagyis úgy folytatta az erdélyi költészet legnemesebb hagyományait, hogy egyben a modern európai költészet követelményeinek is megfelelt.

Dsida 1928 novemberében került Abafájára, ahol két évig volt Huszár báró gyermekeinek nevelője, miközben jogi tanulmányokat végzett, s ezért feljárt Kolozsvárra vizsgázni. A jogi egyetemet sohasem fejezte be, helyette az irodalom lett a kenyérkeresete. Néhány Abafájáról írt levelét olvasván, arra a következtetésre jutottam, hogy a 21 éves ifjút nagyon szoros kapcsolat fűzte szüleihez. A bárói kastélyban meg volt elégedve a szobájával és a kocsittal, amely kitűnő volt. Részletesen leírta, sőt le is rajzolta édesanyjának a szobáját, amelyben lakott, amely nagyon egyszerű és kényelmes volt. Leírta a környező tájat, a kastélyt, az időjárást. Megjegyezte, hogy Abafáján zordabb, hidegebb a tél vége, mint Kolozsváron. Nagy hidegekben nem lehetett kimenni még a kastély ajtajába sem a farkasoktól. Máskor elragadtatással írt a gyönyörű kilátásról, a szép hóesésről. A kastélyt vastag falaival olyannak tartotta, mint egy várat. Nagy pántos ablakokkal, erős zsalukkal, amelyek meghiúsították a betörők gyakori kísérleteit, a cselédség éjszaka fegyvert viselt. Huszonöt év alatt legalább tizenöt-húsz betörőt csípett fülön a komornyik, rossz nép lakott arrafelé, de még sohasem sikerült nekik gyümölcsön kívül egyebet lopni.

Kezetben magányosnak érezte magát, szüleinek panaszkodott, állandó honvágy gyötörte, hiányzott az otthoni szeretet és az értelmes beszéd, vagyis olyan személyek társasága, akikkel el tudna beszélgetni. Ezért jó néven vette a vécsi báró meghívását. Meg is jegyezte: alig várja, hogy elbeszélgessen vele.

A kastély lakóiról is nyilatkozott: említette Charley bárót, aki nagy vadász volt, a kis bárógyerekekről nagy szeretettel írt, a kis baroneszeket még táncolni is tanította. A kastély úrnőjét néhány mondatban frappánsan jellemezte: „A bárónő kiismerhetetlen. Csöndes és fenséges, és zordon, akár Zeusz az Olymposzon. Magába vonult, zárkózott, egyáltalán nem közlékeny, és a gyerekekhez roppant szigorú. Még a két fiú is fél tőle”.

Szászrégenben több jó baráttra tett szert, igazi társasági életet élt. Ekkor írta a Régeniász című versét, amelyben szerepel több régeni ismerőse, és amelyet először a hetvenes években közölt A Hét című folyóirat.

Abafája - báró Huszár kastély 2000-ben

Abafája - báró Huszár kastély 2020-ban

Ekkor már többen olvassák verseit, megbecsülik, Marosvásárhelyre is többször meghívják estélyekre, irodalmi estekre, ahol szellemi társakra talál. Itt találkozik Molter Károllyal, Kemény Jánossal, Szentimrei Jenővel, Berde Máriával, Bánffy Miklóssal, a Teleki grófokkal, valamint az erdélyi arisztokrácia és szellemi élet más kiválóságaival. „Csupa szellemes, okos, jókedvű ember” – írja Dsida. Ő lesz a társaság kedvence, de mivel nagyon szerény, nem igazán örvend a nagy ünneplésnek. Részt vesz a Kemény Zsigmond Társaság ülésén, amelynek akkori elnöke Kemény János volt, eljár az Újságíróklubba, sőt a Miss Marosvásárhely verseny zsűrijébe is beválasztják.

Egyéves abafáji tartózkodása alatt írt leveleiből sok mindent megtudunk Dsidáról, az emberről, betegségéről, törekeny egészségéről, vívódó, érzékeny lelkéről, s a leveleket olvasván talán jobban megértjük költészetének mélységeit is. Majdnem dokumentumszerű leírást kapunk az abafáji kastélyról és lakóiról. Érdekes, színes olvasmányok, s a régeniek számára különösen vonzóak, mivel számunkra Dsida szelleme itt van a közelben, Abafáján, s ezt a kultúrtörténeti kuriózumot elevenen kell tartani az itt élők és az idelátogatók lelkében.

Az aradi vértanúk balladája

HŐSEINKRE EMLÉKEZTÜNK

Október 8-án *Az aradi vértanúk balladája* című előadásra került sor a Humana Regun Egyesület szervezésében. Az emlékestnek a helyi Eugen Nicoră művelődési ház adott otthont.

A bevezető szöveget *Bartis Nerman Andrea* műsorvezető tolmácsolta.

„Szeretettel köszöntöm a tisztelt közönséget az aradi vértanúk emléknapján.

1849. október 6-án, 174 esztendővel ezelőtt végezték ki az 1848–49-es forradalom és szabadságharc 13 tábornokát, de nem csak őket. A szabadságért harcoltak. Idegen kezek vesztőhelyre küldték őket. A teljhatalmú Haynau sötét keselyűi tisztet, minisztert sem kíméltek. Ma emlékezzünk rájuk. Sebük sohasem gyógyulhat be. Gyertyák és mécsesek lángja lobbanjon fel, fel az égig értük. Emlékezzünk rájuk, emlékezzünk a többi hősrre, akiknek nem volt kegyelem, maga Isten sem lett a megmentőjük. Petőfi nyomán

A Csim-Bumm

hírvivői voltak a magyar szabadságnak. Fáklyavivő hősök, bátor katonái a nemzet feltámadásának.

Ma, 67 év távlatából, ugyanilyen hálás érzésekkel gondolunk azokra a fiatalokra is, akik 1956. október 23-án értünk harcoltak – az orosz megszállás elleni forradalom hősei és mártírjai voltak. A nemzet szabad-

ságáért és függetlenségéért fogtak fegyvert, szembe mertek szállni a többszörös túlerővel. Hősiességük az egész világot ámulatba ejtette.

Hősök és mártírok voltak azok is, akik itt Erdélyben a megtorlás áldozatai lettek. Koncepciós perek százakat juttattak bitófára vagy hosszú évekig tartó raboskodásra. Illesse kegyelet és tisztelet emléküket, és legyen példa a jövőben is minden magyar számára hősiességük és helytállásuk.

Legyen ez az előadás üzenet az elkövetkező generációk számára: ne feledjék el történelmünket, múltunkat, mert akkor van jövője a nemzetnek.

A mi dolgunk, hogy a következő generáció megtanulja a forradalom és szabadságharc értelmét és igazságát, hogy van egy nép Európa közepén, mely saját maga akar dönteni sorsáról.

Ne feledkezzünk meg azokról, akik előttünk jártak, és kövessük példájukat.

A Járom középcsoportja

Es higgyünk! Higgyünk abban, hogy mindannyiunk számára van holnap. Egy jobb, egy szebb, egy boldogabb holnap. Ez legyen a mi üzenetünk.”

Elevenítsük fel a múltat

Ezt követően Nagy András, az RMDSZ szászföldi szervezetének tiszteletbeli elnöke rövid „történelemórát” tartott a 174 évvel ezelőtti események hőseiről. (*Hol sírjaink domborulnak...*)

A fellépő csoportokról

Az emlékest első fellépő csoportja a *Csim-Bumm gyermekszínház* csoport volt. Jelenleg 11 tagja van, másodikostól hatodikosig: Crisan Asztrid Jörden, Orbán Tímea Krisztina, Varga Maya Crystál, Imre Balázs Máté, Varga Zalán, Mester Attila, Újlaki Hunor Oszkár, Molnár Csongor, Szabó Patrik, Kiss Gergő és Antal Erik Gyula.

Előadásuk címe: *Az aradi vértanúk balladája*.

Zenei szerkesztő Géczi Jancsi. Rendezte Fábíán András, a csoport vezetője.

A *közép Járom néptánc* csoport két éve alakult, 14 pár alkotja, 14-16 éves diákokból áll. Táncjátékuk címe: *Hideg szelek fújnak!* Koreográfus és táncoktató Simon

A Piccolino furulyazenekar

Szabolcs. Csoportvezetők: Simon Melinda és Fábíán András.

A *Piccolino* gyermekkórus 2006 szeptemberében alakult, a furulyával már 2005-ben elkezdtek ismerkedni a református gyülekezetben. Itt a mai világ rengeteg kínálata mellett próbálják gyermekeinknek megtanítani és megszerettetni velük a kóruséneklést és a furulyázást. Szeretnék, ha minél több gyerek megtapasztalná az együtt éneklés és együtt muzsikálás örömét.

Hogy miért fontos a zenei nevelés? Ezt már sokan megfogalmazták az emberiség történetében, had idézzünk belőle:

„Nem a zenében rejlik-e a leghatásosabb nevelés? Hiszen

semmi sem hatol be olyan mélyen a lélekbe, mint a ritmus és a dallam; megragadja, felékesíti és meg-nemesíti a lelket, ha az ember helyesen nevelkedett – ha pedig nem, éppen ellenkezőleg hat rá...

Valóban, a zene mélyén ott rejlik a nevelés. Azért van nagy jelentősége a zenei nevelésnek, mert a zene nem vezet máshoz, mint a szép szeretetéhez.” (Platón)

A *Piccolino furulyazenekar* a következő műsorról készült: John Robson Sweney – Most még ifjúkorodban, Gárdonyi Zsolt – Hatalmas Isten! Népek közé szórva, Claude Frayssé – Szívből köszönöm Uram, Balassi Bálint – Oh nagy kerek kék ég, Deák Endre – Ötödik tánc hatodon és Pajkos tánc, valamint Philip Bliss – Fel barátim drága Jézus. Karvezető Banga Gáspár Attila.

A következőkben a *Népszínház Kemény János Társulatáé* volt a színpad. Verses-zenés előadásuk címe: *Felszállott a páva*. Aranyosi Ervin, Ábrányi Emil, Illyés Gyula, Madách Aladár, Ady Endre, Berde Károly verseiből adtak elő.

A csoportot VII., VIII., IX., X. és XI.-es diákok alkotják: Gergely Linda, Simon Szidónia, Pál Adrien, Szatmári Vazul, Ulesan Andreas

A Járom nagycsoportja

Daniel, Mester Zsolt, Csuka Robert, Mester Balázs, Sándor Kristóf, Dajbukát Udo Attila, Sarmiság Evren Antal. Énekeltek: Kolcsár Beáta, Silló Beatrix és Géczy Eszter. Zenei összeállítás: Géczy Jancsi. Rendezte Fábíán András, a csoport vezetője.

Az utolsó fellépő a **Járom néptáncosok nagycsoportja** volt.

A táncsoportot 18–26 év közötti fiatalok alkotják. A munkahely, egyetem mellett elkötelezték a magyar népi kultúra megélése és szélesebb körben való megismertetése iránt. Kötelességüknek érzik folytatni és ápolni azt, ami éveken keresztül életük meghatározó része. A csoport Szászrégen kulturális életében jelentős közösség-szervező tényezővé vált. Számos fellépésük volt belföldön és külföldön egyaránt.

A csoport vezetője Simon Melinda és Fábíán András. Oktató és ko-

A Népszínház Kemény János Társulata

reográfus: Simon Szabolcs. Táncszínházi előadásuk címe: **Csillagösvényen jöttünk!**

Az emlékest himnuszaink elneklésével zárult.

A Humana Regun Egyesület nevében is köszönjük, hogy velünk vol-

tak, s együtt emlékeztünk. És higgyünk abban, hogy mindannyiunk számára van holnap. Egy jobb, egy szebb, egy boldogabb holnap. Ez a mi üzenetünk.

FÁBÍÁN ANDRÁS GY.

Hol sírjaink domborulnak...

Elhangzott október 6-án, *Az aradi vértanúk balladája* című emlékest

1849. október 6-a magyar nemzeti gyásznapi, az Aradon kivégzettek emléknapja. Kárpát-medence-szerte szobrok, emléktáblák, emlékművek emlékeztetnek erre a napra.

A történelmet ismerjük. Tudjuk, hogy 16 vértanú volt, mert az aradi 13-hoz tartozik Ormai Norbert honvédeztárs, akit elsőnek akasztottak fel 1849. augusztus 22-én. Aztán jött gróf Batthyány Lajos, Magyarország első felelős kormányának miniszterelnöke, akit október 6-án, az aradi 13 vértanúval egy időben végeztek ki. Az októberi sort Kazinczy Lajos honvédeztárs zárja, akit október 25-én az aradi vár árkában lóttek agyon. A Haynau vezette véres megtorlás végül 152 életet követelt. (Haynaut európai nyomásra 1850-ben nyugdíjazták.)

De lássuk, hol nyugszanak a vértanúk, mikor és milyen körülmények között állított emléket nekik az utókor.

Görgei Artúr tábornok 1849. augusztus 13-án Világosnál az orosz csapatok előtt letette a fegyvert, bízva

abban, hogy az orosz cár kegyelmet kér. Az oroszok a honvédtiszteket Gyulára szállították. Azok fegyvereiket megtarthatták, és tisztelettel viseltettek irántuk. De augusztus 21-én Paszkievics, a Magyarországra küldött cári hadseregek főparancsnoka (aki mellesleg lengyel volt) elrendelte, hogy le kell fegyverezni, és át kell őket adni az osztrákoknak. Augusztus 23-án a vár és a kastély között elvették fegyvereiket, másnap pedig az osztrákok Aradra szállították őket.

És innen már ismerjük utolsó napjaikat. A 13 tábornok közül négyen „kegyelemből csak” golyó általi, kilencen pedig kötél általi halálra ítéltettek.

1849. október 6-án hajnalban elsőként Lázár Vilmos ezredest, valamint Dessewffy Arisztid, Kiss Ernő és Schweidel József tábornokokat vezették a vársánc tövéhez, ahol tizenkét katona hajtotta végre a „kegyelemből” kapott, golyó általi kivégzést. A többieket, lovag Poeltenberg Ernő, Török Ignác, Lahner

→
György, Knézich Károly, Nagysándor József, gróf Leiningen-Westerburg Károly, Aulich Lajos, Damjanich János és gróf Vécsey Károly tábornokokat a vártól távolabb eső, az előző napokban összetákoltt bitófákra akasztották fel. A mártírokat kivégzésük helyén földelték el.

A hozzátartozók mindent elkövettek a holttestek megszerzése érdekében.

Elsőnek **Kiss Ernő** tetemét szállították el. Kovács Mihály huszár és Vörös Márton komornyik emelte ki a puha homokból harmadnapra virradóan. Az aradi temetőben hantolták el egy hamis feliratú sírkereszt alá. Innen hat év múlva a Torontál vármegyei Katalinfalvára (Szerbia), Kiss Ernő egy rokonának birtokára vitték. Végül 1872-ben Eleméren (Szerbia) a családi sírboltba temették el, ott nyugszik ma is.

Damjanich János és **Lahner György** holttestét Damjanich sógora, Csernovics Péter Arad vármegyei birtokára, Mácsára szállította. A birtok későbbi gazdái, Károlyi Tibor gróf és Degenfeld-Schomburg Emma grófnő szép emlékoszlopot emeltettek a sír fölé. 1974-ben mindkettőjüket az 1884-ben a kivégzés vélt helyén felállított obeliszk alatt kialakított kriptában helyezték el.

Szabadság-szobor

Vécsey Károly tetemét október 7-én éjszaka az aradi köztemetőben, a Rósa család sírboltjában rejtették el, majd egy év múlva önálló sírboltba helyezték. 1916-ban átszállították az aradi kultúrpalota kriptájába, majd 1974-ben őt is az obeliszk alatt kialakított kriptában helyezték el.

Dessewffy Arisztid holttestét csak 1850 tavaszán tudta megszerezni Dessewffy Kálmán, a vértanú öccse, két unokatestvére, Bánó Miklós volt gerillaszázados és Bydeskuthy Ernő volt honvédörnagyságával. A tetemet Sáros vármegyébe, Margonyára (Szlovákia) szállították, ahol azóta örök álmát alussza.

Leiningen Károly holttestét sógora, Urbán Gyula monyorói földbirtokos szállította el. 1876-ban Leiningen özvegye a földi maradványokat a borosjenői plébánia templomkriptájába helyeztette el. Csontjai innen később a borosjenői katolikus templom kriptájába kerültek, és itt nyugodtak 1876-tól 1974-ig, mikor a már említett obeliszk alatt kialakított kriptában helyezték el.

Hét vértanú hollétéről ekkor még nem tudtak semmit.

1910-ben Arad szabad királyi város vezetősége kutatóbizottságot állított fel, és a sírok keresésének folytatásáról döntött. 1912 őszén a kutatóbizottság az aradi vár VI. kapujánál meglelte **Lázár Vilmos** és **Schweidel József** csontjait. Az exhumálást 1913. október 20-23-án hajtották végre. A csontokat egyenként selyempapírba göngyölve az aradi kultúrpalota kriptájában helyezték el.

A többi öt (**Aulich Lajos**, **Poeltenberg Ernő**, **Nagysándor József**, **Knézich Károly**, **Török Ignác**) felakasztott vértanú hollétének kérdésében az Arad városát 1932-ben kétszer is elöntő árvíz hozott változást. A gátak megerősítésére kiküldött munkások egyikének ásója nyomán 1932. május 9-én egy koponya, majd egy

Nagy András

A Szászrégen és Vidéke fő támogatói:
RMDSZ és Communitas Alapítvány

Támogatók:

Kelemen Erzsébet (Budapest), Adorjáni Zoltán, Nagy András, Jenei Faithful Zoltán, Menyei Ildikó, Faluvéginé Roth Ilona, Szabó Erzsébet, Máté Katalin, Sólyom Erzsébet (Szászrégen).

Köszönjük!

→
 egész csontváz került elő. Ezt követően megkezdődött a feltárás. Egymástól 3-3 lépésnyire találták meg a sírokat, bennük bitófamaradványokkal és emberi csontokkal. Feltárásuk után az aradi kultúrpalota kriptájában helyezték el a csontokat.

Az antropológiai vizsgálatok végérvényesen igazolták, hogy mind a tizenhárom, 1849. október 6-án Aradon kivégzett vértanú földi maradványait megtalálták.

1974. október 6-án, a kivégzés 125. évfordulóján a Románia területén nyugvó tizenegy vértanú földi maradványait az aradi emlékoszlop tövében felállított obeliszka alatt kialakított kriptában helyezték el. Így Desseffy Arisztid vezérőrnagy és Kiss Ernő altábornagy kivételével az aradi vértanúk egy helyen nyugszanak.

Figyelemre méltó, hogy az aradi vértanúk közül egyetlenegynek sincs a sírja a mai Magyarország területén.

Minden évben felelevenítjük az eseményeket, elgon-

dolkodunk október 6-a jelentőségéről, felidézünk a vértanúk hősiességét, bátorságukat, elszántságukat. Elmondjuk, hogy nekünk, erdélyi magyaroknak példát kell vennünk hőseinkről, és áldozatokat kell hoznunk, hogy megőrizzük a ránk hagyott szabadságot, hogy nap mint nap megvédjük saját szabadságunkat, érvényesítsük jogainkat ott, ahol vagyunk, ahol dolgozunk, ahol élni akarunk. Tesszük ezt akkor is, ha még mindig irritál egyeseket a nemzeti, közösségi szimbólumok szabad használata.

A mi feladatunk világos: vigyázni az összetartó eszmére, s úgy élni a mindennapjainkat az élet bármely területén, hogy ez az emlék valóban eggyé formáljon bennünket.

Legyenek előttünk Vörösmarty Mihály szavai:

„És annyi balszerencse közt,/ Oly sok viszály után,
 Megfogyva bár, de törve nem,/ Él nemzet e hazán.”

Nagy András,
 az RMDSZ szászrégeni szervezetének
 tiszteletbeli elnöke

Sokat segített a szakmám (2.)

Mindennapi lelki szenvedéseink témával tartott kiváló előadást Szászrégenben Albert Ildikó csikszerepai klinikai szakpszichológus. A Szászrégen és Vidéke szeptemberi számában Bodolai Gyöngyi, a Népújság szerkesztője interjút olvashatták. Az alábbiakban egy utolsó feltett kérdésre válaszolt a szakpszichológus. (szerk.)

– *Befejezésképpen milyen általános érvényű tanácsot tudnál adni?*

– Tanácsot nem szoktam adni, amiért sokszor még neheztelnek is rám. De néhány éve gyűjtöttem azokat a gondolatokat, melyek kapaszkodóként, (ön)terápiaként, sőt életfilozófiaként is használhatók, kiegészítve, finomítva őket. Úgy gondolom, mára összeállt egy olyan lista, amit használni lehet: beépíthető a gondolkodásba, a mindennapokba, alakíthatja a viszonyulásainkat.

A lelki egészség bővített tízparancsolatának neveztem el, és így szól:

Az élet önmagában ajándék. A legfontosabb pillanat mindig a jelenben van. A múlt nem rágódni kell, hanem a tanulságait továbbvinni. A jövő kiszámíthatatlan, ne is próbálkozzunk vele. Amin nem tudunk változtatni, azt el kell fogadni. A boldogság nem cél, hanem eredmény. Önmagam ismerete a világ megismerésének kulcsa. Megfelelni saját elvárásaimnak és a belső kis-

bírónak kell. A szabadságom saját felismeréseim, döntéseim eredménye. Időnk arra van, amire időt szánunk. Örök kapaszkodó az értékes emberi kapcsolat és a hobbi. Legyünk képesek adni, ha kapni akarunk. Fejemben és életemben egyetlen úr van: saját magam. Ne szégyelljünk segítséget kérni, ha szükségünk van rá. A mindennapok egyik nagy ajándéka a mosoly. A mindennapok varázsszavai a kérem, köszönöm, szívesen, örülök. Ha szeretünk embereket, ne hagyjuk, hogy mások nemszeretete megmérgezze azt. Ha megoldhatunk helyzeteket, ne állítson meg az, hogy közben az ellenségünknek is jót teszünk. Ha képesek vagyunk építkezni, örüljünk annak, hogy ebből más is hasznot húz. Ha jót tudunk adni, tenni, ne fossunk meg senkit annak melegétől. Nem baj, ha az, aki rosszat tett velünk, azzal bűnhődik, hogy a mi haladásunkat látja. Ne feledjük, aki akarva vagy akaratlanul – mert csak ennyire képes – megbánt, elüldöz, megkeseríti napjainkat, mindig önmagában és tetteiben hordozza büntetését is, ugyanúgy, mint a jótett is a jutalmát. Emberi lényünk alapjában életre, megküzdésre, alkotásra, benne önmagunk megalkotására (is) teremtett. A legnagyobb rossz is elmúlik, persze a jó is, de tőlünk függ, mit viszünk tovább belőlük. Élni jó, ha teszünk is érte. És ha hagyják.

BODOLAI GYÖNGYI – Népújság

„Áldott az Úr, hogy meghallgatta esedezésemnek szavát”

(Zsolt 28:6)

Szeptember 24-én, vasárnap a karmester az utolsó akkordokat ütötte le a beresztelki református templom orgonáján. Rémán Éva Melinda kántor asszony hivatalosan nyugdíjba vonult október 1-től. 27 év után búcsút mondott a helyi gyülekezetnek, Beresztelkének, ahol bevalása szerint családtagnak érezte magát.

Az ünnepi istentiszteleten ígét hirdetett Szép Eduárd helyi lelképásztor, akivel közel 15 éven át együtt végezték a templomi, gyülekezeti szolgálatot Isten dicsőítésére. „Mikor látom egeidet, a te atyádnak munkáját” (Zsolt 8:4) – a lelkész ötvözte a múltat és a jövőt a gyülekezet számára, hogy értékelje az elmúlt időt, reményteljesen várja a jövőt.

Ünnepi műsor következett, a dalárda három énekkel kedveskedett a karnagnak Szép Ildikó lelkészvezénylésével. Albert Anna-Mária Walter Gyula *Himnusz* című versét szavalta. Demeter Nimród, a kolozsvári Református Kollégium diákja megköszönte a sok tanítást, a segítséget, amit a kántornőtől kapott.

Az ünnepelt 27 év örömét és bánatát foglalta össze tömören búcsúbeszédében.

A kezdetkor néhai Rémán Jenővel, lelkész férjével érkeztek, és 11 évig együtt végezték a gyülekezeti tevékenységet. Az Úr váratlanul elszólította férjét, lelki társát, de az

Köszönjük szolgálatát

Isten gondviselő kezének köszönhetően folytatta kántori tevékenységét, a Nőszövetség elnökeként az öregek körének irányítását is.

Zsolt. 28:6: „Az Úr az én erőm és pajzsom, ő benne bízott szívem és megsegített; örvend szívem és énekelem, dicsérem őt.” Jómagam az emlékek ládikóját nyújtottam át útravalónak, csak a beresztelki szép emlékeket csomagoltam be. Isten gondviselése által megtalálja az elkövetkező évek szépségét. Egy szakasz lezárul, de az új szakasz könnyű lesz – „Velem vándorol utamon Jézus”.

A gyülekezet gondnoka, Torkos Sándor megköszönte a gyülekezet és a presbitérium nevében a kántor sokrétű tevékenységét, amit nagy szeretettel végzett az évek folyamán.

Áldás után a Kájoni áldást az egész gyülekezet énekelte az ünnepeltnek.

Az ünneplés a templomkertben folytatódott. Tiszteletből szeretetvendégséget szerveztek a Nőszövetség tagjai, ajándékozással egybekötte, amit a kántor az egész gyülekezettől kapott.

Örömkönnyekek, fotózások, beszélgetések, reményteli tekintetek, Isten gondviselésében bízva, „mert akik az Úrban bíznak, erejük megújul” – bocsátották haza szülővárosába a kántornőt.

Jó egészséget, békességben és örömben eltöltendő éveket kívánunk mindnyáján.

DEMETER ARANKA ny. tanítónő

Útravaló

Eljön az idő, amikor mind ugyanazt csináljuk. A gyerekek megnőnek, elköltöznek egy másik városba, vagy akár másik országba, mi pedig nyugdíjasok leszünk, és mossuk az autónkat – még akkor is, ha

megengedhetnénk magunknak, hogy ezt más tege meg helyettünk. Mert egy bizonyos kor után fontos, hogy jelentéktelen dolgokkal üssük el az időnket, megmutassuk a világnak, hogy még működik a testünk, nem felejtettük el becsülni a pénzt, és továbbra is alázattal végezzük a teendőinket.

GERRIT DEEMS

„Még nyílnak a völgyben...”

Petőfi Sándor születésének 200. évében

Nemzeti költőnk gondolatai ihlettek arra, hogy megírjam nyári élményeimet, kifejezzem hálámat és elismerésemet. Petőfi 176 évvel ezelőtt írta *Szeptember végén* című költeményét – a magyar irodalom egyik gyöngyszemét, melyet nem véletlenül fordítottak le híres költők több nyelvre –, üzenete ma is aktuális. Változhat a világ, az emberek világnézete, a Koltón írt verse, mint bármelyik gyermekverse, forradalmi, szerelmi, népi, tájleíró vagy elbeszélő költeménye olvasható és üzenetközvetítő lesz számunkra, az emberiség számára.

Ezért is vált Koltó napjainkban Erdély zarándokhelyévé. Naponta érkeznek oda irodalomkedvelők, kíváncsi kirándulócsoporthoz meglátogatni a felújított kastélyt, megtekinteni a fennmaradt személyes tárgyakat, vagy csak csendes perceket szeretnének eltölteni a csodálatos park öreg fái alatt, és felidézni a régi korok szellemét – a *Beszél a fákkal a bús őszi szél* vagy a *Tíz pár csókot egyvégből* születési helyét megnézni vagy a református templom csendjében hálát adni, hogy létezett a költő, és mi is ismerhetjük, olvashatjuk, dalolghatjuk megzenésített verseit.

Istennek hála, hogy ott járhattam én is a beresztelki református gyülekezet 30 tagjával, Szép Eduárd lelkésznek és Szép Ildikó lelkésznek köszönhetően. Sokszor bebizonyosodott, hogy nagyon jó szervezőkészséggel rendelkeznek – több sikeres kirándulást szerveztek a gyülekezet számára országhatáron belül és kívül, ismereteket adnak át nemzeti kincseink megismertetésére.

Ez történt július 4-5-én is a kétnapos máramarosi kiránduláson, amelyen a közel 850 km hosszú út folyamán máramarosszigeti, nagybányai, nagykárolyi, szatmárnémeti, krasznai templomokat, zsinagógákat, kastélyokat látogattunk meg.

A koltói éjszakai szállás még közelebb hozta hozzánk a költő szellemét – a helybeliek gondoskodó szeretetének köszönhetően. Tudjuk mindannyian, nemcsak kenyérrel él az ember, Isten ígéjének hatalmas ereje van.

A lelkéspárnak köszönhetően részesei lehettünk egy szép élménynek.

A költő él és élni fog, változhat a világ, de ha lesznek ilyen közösségösszetartó apostolok, jó pásztorok, „*kik fűves legelőkön legeltetik nyájukat*”, mint a Szép lelkéspár, akkor utódaink is továbbadhatják szellemi, tárgyi, lelki kincseinket.

DEMETER ARANKA ny. tanítónő

Szélcsend

A vihar már nem tombol,
nincs dübörgés, csattanás.
Csak a csend hallszik a távolból,
megszűnt a jajgatás.
A felhők tovaszálltak, kitisztult az ég,
a Nap sugarai átjárják lelkem,
nincs már szürkeség.
Már nem temet maga alá a hullám,
szívem újra lélegzik.

Ismét kezemben a kormány,
a holnap reménnyel érkezik.
A vihar elmúlt, szélcsend ölel át.
Nem morajlik már a tenger.
A béke megtalált.
Bár a kikötő még távol,
csendes vizeken evezek tovább.
Már semmi sem gátol!
A jövő törli a múlt nyomát.

BÁLINT RITA (Disznajó)

Régmúlt idők krónikája (1.)

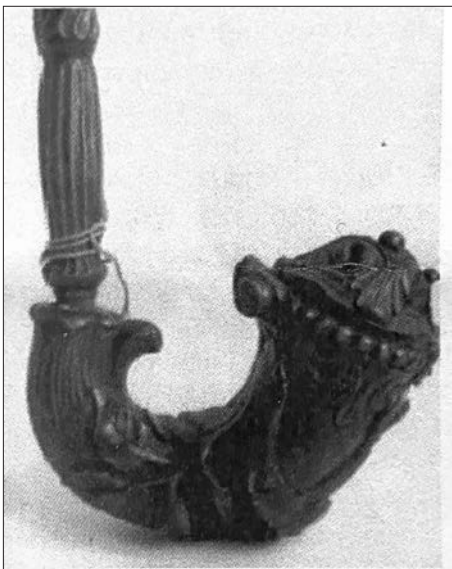
Hol vásároltunk a II. világháború előtt? A Pipánál!

Szászrégen a II. világháború előtt a csend és a béke városa volt. A lakosokat a kisiparosok látták el ruhaneművel, bútortal, eszközökkel. Minden csütörtökön a mai központi park helyén volt a piac, ami tele volt vásárosokkal és vásárlókkal. Volt néhány vegyeskereskedés, melyek olyan termékeket forgalmaztak, amelyeket nem lehetett kapni a piacon. Így például petróleumlámpa, viharlámpa, lámpabél, lámpacső, szerszámok, szegek, élelmiszerek – cukor, cukorka, csokoládé, fűszerek. Az étolajat a présházból lehetett venni, a lisztet a malomból.

Voltak vándorárusok, akik kiáltozással hirdették, hogy mit árulnak: az üvegesek ablaküveget, a parajdiak asztali sót és kősót.

Az üzletek egy-egy segédet és inast tartottak. Ezek nagyon udvariasak voltak, előre köszöntek és hajlongtak a vásárlók előtt. Papírba csomagolták az árut, és betették a vásárlók kosarába vagy vászonszatyrába. Zárás után a segéd elrendezte az árut, letörölte a pultot, az inas kispert, sőt a járdát is megseperte, meg is öntözte.

Az üzleteket a tulajdonosaik neve vagy szimbólumaik alapján különböztették meg. Ilyen volt a Nagypipa, Fekete Kutya, Lépcsős patika, Vagner úr üzlete, Grün úr trafikja, Mangézi élelmiszerüzlete...

A Pipa reklámja

– Megyek a Pipához húsért.
– Voltam a Pipánál tejszí-
nért.

Honnan jön ez az elnevezés? Nem tudjuk, de tény az, hogy a szász tulajdonos (Vagner?) csináltatott egy 8 méteres vízlevezető csatornát, amely pipa formában végző-

A Pipa napjainkban

dött. Az üzlet a Sós utca felénél volt, és most is ott van, természetesen más termékekkel.

Vele szemben a szász Nösner néni magánsütödéje állt. Ő sütötte, feliratkozás szerint, az igénylők már megdagasztott kenyértésztáját.

– Ti hol sütitek a kenyeret? – kérdezték.

– A Pipánál.

A Sós utca a főtértől lefele a mai Ifjúsági park bejáratáig tartott, és tart ma is, str. Sării néven. Átellenben volt Mangézi élelmiszerüzlete, amit a közeli falvak vásárlói is ismertek, és tájékozódási szempontból ma is megállja a helyét.

A háború híre véget vetett a megszokott békés életnek. Sötétíteni kellett, óvóhelyeket ásni, futni, amikor a riasztó szirénák megszólaltak. Ha utcán ért a riasztás, a mai törvényszék alatti óvóhelyre kellett beszaladni. A légiriadó végeztével folytatni lehetett az utat.

A férfiak már a fronton voltak. A szászok bezártak, és elhagyták Régent. A német katonák megszállták a várost, felrobbantották a hidakat, hogy az oroszokat gátolják az előrenyomulásban. Azok mégis áttörték a frontot, és 1945. október 1-jén itt voltak Régenben. A németek a Kerekdő felé vonultak, és lövöldöztek az oroszokra. Ami még épen maradt a németek után, azt lerombolták az oroszok, mert 24 órás szabad rablást kaptak a sikerért, hogy áttörték a frontot.

A Pipa is megrongálódott, a gyerekek játszottak a darabjaival, majd a szemébe került. Volt Pipa, nincs Pipa!

Valami mégis maradt utána: a név és a szerepe a tájékozódásban.

Közösség a négyzetben

Kánikulában, halk lombok alatt szállták a legyek a dinnyehéjat. Learatták az árpát, és javában vágták az arató-cséplők a búzát is. Kedd volt, piaci nap, hajnalban már nyikorogtak a szekerek, a szomszédos falvak vásáros népe is itt haladt át, a hajnali por hűvöse nem hasonlítható semmihez, egyszer, lakodalomból jövet, mindketten kézben vittük a cipőt, és a szó szoros értelmében (ha van neki) poroszkáltunk a falu kisutcáján, táncról égő talpukat mintha bűvös kenőccsel kényeztette volna valami menyeyi vajakos. Aki vásárba készült, úgyszólván nem is aludt, a lovakat vagy a teheneket el látva a portékát készítette elő, aki ilyenkor már új búzát vitt eladni, arról tudni lehetett, hogy igencsak szűkében áll a pénznek, hiszen most a régítől, a porostól-férgestől igyekszik szabadulni a gazda, jönnek felvásárlók egészen távolról, ahol nincs kollektív gazdaság, hegyi emberek viszik a régít, viszonteladók a szocialista mezőga(ráz)daságban, saját szükségletükre is visznek néhány vékányit az újból. Hol vannak azok az idők, amikor aratás végeztével búzakoszorút fontak a kalákások, hogy muzsikaszóval hozzák végig a falun, és a koszorút vivő lányt combig locsolják, hadd termékenyüljön – lány is, határ is. Hol vannak ezek. Magam csak egyszer láttam effélet, azt is csak úgy lehetett összehozni, hogy kijöttek a megyétől és filmeztek, erre felbuzdult a nép, az is sarlót ragadott, aki életében meg nem vágta magát, de már a második pohár pálinka után harsogva fújta, hogy markot nem tudtam hajtani, szeretőt tudtam tartani. Csöcselék-kaláka volt; aki tisztességes ember a kolhozos világban is adott magára, nem is ment közéjük.

A vásárosok déltájban már szállingóztak hazafelé, munkaidőben az ember nem semmiskedik kocsmák előtt, bár a munkaképes lakosság itt már nagyon megcsappant, a fiatalok, mint magam is, rég' városon keresték a boldogulást, ha vakációzni jöttek, az itthoniak inkább vendégként kezelték őket, én például két hétig működtem egy szász gépész traktor vontatta arató-cséplőjén, másodmagammal zsákoltam, napszámot fizetett érte a gazdaság, annyira megcsappant addigra a munkaerő. A kétheti keresetemből vettem magamnak egy rend konfekciós ruhát.

A vásár legnagyobb szenzációja még mindig a primórnek számító dinnye volt. Nálunk is természetek dinnyét, de az sokkal később érett, ezért a regátiak portékája nagyon kapósnak bizonyult. A falu napi három-négy alkalommal élénkült meg: hajnalban a vásárosokkal, aztán valamivel később hajtották ki a marhacsordát, utána a disznósordát, reggeli itatás után vitték a tejet a „csarnokba”, ilyenkor végezték el a napi vásárlást a kis boltban, a falu részegesei ekkor hajtották

fel az első szirupos monopol, az asszonyok itt vitték dűlőre el a világ dolgát, mert ne higgye senki, hogy egy ilyen tyúkszaros kis fészekben nincs történés, itt is folyton van valami, amit át lehet beszélni, azonkívül pl., hogy Gagarin a Holdra lép, az egyetlen tévén (a boltosé, persze) az egész falu nézi a közvetítést, és másnap, aki nem hiszi, hogy ember járt ott Fenn, azt ki sem szolgálja a kék köpenyes Miteccik mester. Aztán hát valakit megmar egy kutya, másvalakit megcsíp egy vadméh, valaki kitöri a lábát, valaki meghal. Születni nem születik senki, mert ha volna is újszülöttnek való, azt a városi kórházban nyögi világra az anyukája.

Estig nem történt semmi, csak délben a busz, de az is a hetvenes évektől. Este olyan is volt, hogy augusztus huszonharmadikára hoztak pár hordó sört, aztán Dregics Pál közlegény éjfélkor még énekelt a szégyentábla előtt az éjjeliórnek.

Kánikulában, halk lombok alatt szállták a legyek a dinnyehéjat, nálunk éppen akkor érett a piros bélű körte és a nagyédes alma, a tanító néni ruhát sulykolt a mosópadon a kútnál, nem lehet mindig csak a tudást sulykolni ugyebár, és akkor megállt egy terepjáró a kapuban, kiszállt egy kövérkés elvtárs, és noteszét lobogtatva azt kérdezte, ki itt a kultúrigazgató. Kiderült, hogy itt nincs is kultúrigazgató. Mer' az, aki afféle volna, az a községközpontban, Izén lakik. Hát akkor kinél van a „kultúra” kulcsa. A kultúra kulcsa mindéig is a tanító kezében volt; mióta a papot kikapcsolta a tud. szoc, azóta különösen s pláne. Hát akkor menjünk, nézzük meg a kultúrházat, mondta a kis köpcös. Mehetünk, de most nincs nálam a kulcs, szabadkozott a tanító néni. Hát hol van? Hát elkérte az elnök, amikor a juhnyírás volt. Minek? Hát ott nyírták a juhokat az udvaron, aztán a gyapjút valahová csak be kellett rakni, nehogy összega-zolja valami. És azután miért nem kérte vissza? Nem lehetett, mert amint a gyapjút elvitték, jött az árpa. Hogy-hogy. Azt úgy, hogy vizes volt, s nem vették volna át, csak leszálalékolva. Meg kellett szárítani. Na jó, de azután? Azután csak volt ott valami, nem? Egy brigádműsor, egy lakodalom...

Lakodalom nem volt két éve. Brigádműsört tartottunk itt kint, a szégyentáblánál, vasárnap délben, mikor kijöttek az emberek a templomból. Politikai tájékoztató is tartott Burján elvtárs, mivel éppen itthon járt, pálinkáért a vejének, aki nagy tiszt Bukarestben.

S hát akkor most mi van a kultúrházban? Hát ott most éppen búza van. Mert annyi termett, nincs hol tárolni. Nem veszi át a begyűjtő sem. Ki sem? A báza. Ahá.

Előkerül az elnök valahonnan, mennek hármában a kultúra háza felé, mely felekezeti iskola volt 1948-ig, aztán kiemelték kultúr-pajtának. És tényleg: magas búzahalom aranylik a terem közepén. Az elnök régi gazda, ragyogó szemmel gyönyörködik az életben. Aztán valaki bekiált, és már megy is. Ott a kétkerekű „saréta” a kapuban, felpattan, és már ott sincs. A köpcös még kérdezzet ezt-azt, ráun, köszön, megy ő is. Ankétot csinál, mondja még nagyon fontosan.

Csinálja, hát csinálja, na.

Nincs kedvem kimenni ma, 1999 nyarán ugyanoda. Megtehetném, de minek. A „kultúrt” visszakarta az egyház, kijavították, csakugyan lehetne mindenféle műsort mutogatni benne. De nincs ki. De nincs kinek. Búza? Hát ez az. Föld van, beletemetkezhetne fél Erdély, annyi van belőle. Búza viszont alig van, és ha ma dolgoznék a kombájnon (bár a mostaniakra nem kell ember, de tegyük fel), jóllehet számbelileg hatalmas összeg ütné a markomat, nem tudnék kosztümöt venni belőle, legfeljebb valami szimplább dögű shortot. A kert? A

veteményes? A halk lombok alatt a dinnyehéj? A hajnali vásáros nép? A csorda? A bolt? Lehet, hisz bögrecsárda, mini ábc már mindenütt van elég, és marhából meg részegesből sem fogy ki soha a világ. Több a kocsmá, mint a pénz, pedig az is híg, nem csak a pálinka.

Hanem: akik már elmentek. Azok nélkül nekem nem ér semmit a nyár. Mennyit veszekedtünk pedig. Mennyire utáltuk az életkörülményeinket. Mennyire torkig voltunk a nyomorúsággal. A pipefosos patakpart mint a sokoldalúan fejlett szocializmus szimbóluma.

Ah, mégis. Mennyire örülnék, ha holnap volna az akkori másnap. Amikor a megyei lapban harcos cikk bírálja a búzával teli kultúrház miatt – a kollektívelnök meg a pártaktivista meg a direktívák helyett – ...a tanító nénit, ezzel a címmel: Közömbösség a négyzetben.

Hess, nosztalgia.

*Damján B. Sándor (1946) művelődési előadó,
(volt) kultúrigazgató*

*Megjelent az Aranypálca című humoros
rövidpróza-gyűjteményben –
Bölöni Domokos*

Egy letűnt kor anekdotái (8.)

Dirigál az ezredes

Az első világháború éveiben a hadapródiskolában nagy mulatságot rendezett a tisztikar, s arra meghívták Nagyvárad összes előkelőségeit – a hölgyekkel együtt. Az egyik helyi notabilitás fiatal feleségének az ezredes maga udvarolt nagy heveséggel, és oly tüzesen járta vele a keringőt, hogy hinni sem lehetett, hogy két nappal előbb még rohamra vezette katonáit. Vagy talán éppen azért. Az egyik forduló közben odaszól a szépasszony az ezredeshez:

– Pompás ez a magyar katonazenekar, csak kár, hogy ehhez a kis teremhez képest nagyon erős a hangja.

– Igaza van, nagyságos asszonyom – felelte udvariasan az ezredes. – Abbahagyta a táncot, hölgyével karján a zenekar elé állt, és harsány hangon adta ki a parancsot:

– Ezentúl csak minden második ember fog játszani!

Szalmák ha találkoznak

Két tiszt 1916-ban találkozik az EMKE-kávéház márványasztalánál. Az egyik civilben színész, és szomorúan magyarázza pajtásának:

– Borzasztó ez a háború... Harmadik éve kint vagyok a fronton. Nem játszhatom. Te el sem tudod képzelni, mi az, ha egy színész évekre elszakad a színpadtól...

A másik nem szólt semmit, csak bólogatott.

– Te mi vagy civilben? – kérdezte a civil hadnagy.

– Hivatásos katona vagyok – volt a válasz.

A színész hadnagy szomorúan legyintett.

– Aktív vagy... Könnyű neked, most szezonod van.

Történelmi hős

A pályakezdő Ihász Aladár a pesti színiakadémia elvégzése után Janovics Jenővel tanulta a szakmát. Rend szerint ifjú drámai hőseket alakított. Így nem csoda, hogy az egyik helyi szerző darabjában rábízták Lajos király szerepét. A premieren részt vett egy magas rangú osztrák-magyar herceg is.

Másnap a helyi lapban a következő bírálat jelent meg: „Mikor az előkelő vendég meglátta a fiatalembert a király szerepében ágálni, így kiáltott fel:

– Istenem, engem is így fognak tönkretenni négyszáz év múlva?!”

*KULTIKA – a Romániai Magyar Kereszténydemokrata
Mozgalom kiadványa,
Nagyvárad, 2021. december, II. évfolyam, 4. szám*

V alahol Erdély hegyei között lapult meg az a kicsi város. Az a nagyon kedvelt és örökké tömött üdülőtelep a borvízforrásaival, a medvebarlangjával, a purkulicás patakjával, a borvíztöltő üzemével, az egészséges levegőjével, a nagyon kedves lakóival, a mindig tele cukrászdájával, a cigányzenés vendéglőjével, a katolikus templomával. Ott, abban a kicsi városban lakott az idős kertészmérnök asszony legnagyobbik nővére, akkor már csak a férjével, ugyanis a gyermekei, egy fiú és egy leány, kirepültek volt a családi fészekből. Hosszú éveken, évtizedeken át az egészségügyben dolgozott az idős kertészmérnök asszony nővére abban a kicsi városban. Szerette a munkáját. Őt is szerették a betegek. S hát aztán úgy húzta-nyúzta, szötte az idő az éveket, az évtizedeket, hogy egyszer csak elébe terítette a nyugdíjasszönyeget. Mondom: a nyugdíjasszönyeget, nem a restet. Zoknit, sálat, pulóvert kötött gyapjúfonalból a gyermekeinek, a férjének és magának. Keresztretjvényt oldott meg. Regényeket olvasott. Odaadón vezette a háztartást, gondozta férjét. Miközben kívánta és vágyta, hogy egyszer, legalább egyszer vendéglőben vacsorázzék, úgy és olyanformán, mint még soha.

A férj is nyugdíjas volt. Ő azzal töltötte idejét, hogy tűzfát vágott, hasított, raktározott kemény telekre, próbált magyar nótákat hegedülni karosszéken ülve, vagy teljesen cernára bontogatta a minap az egyik alsónadrágját a hosszú szárú tréningje alatt. Eközben nem kívánt és nem vágyott vendéglőben vacsorázni sohasem. Undorodott a vendéglőtől úgy, mint kecskebéka a gólyától.

Arra gondolt egyszer akkor s valamikor az idős kertészmérnök asszony, hogy utazik egyet férjestül Erdély hegyei közé, oda, abba a kicsi üdülővárosba a nővéréhez. És lón! Útközben aztán, a serpentineken, ismét szeretettel és örömmel pillantottak az autóbussz ablakaiból a fehér sziklákra, a sziklákön a senki előtt meg nem hajló fenyőkre, az útszéli peccs-, galagonya-, málna- meg szederbokrokra, a patakok gyors vizeire. Kétszer, háromszor is megfogalmazták a kérdést egymás szemébe, hogy emlékszel-e? S hát te tényleg emlékszel-e? Így érkeztek meg a tesóhoz, a sógornőhöz. Nyakba borultak, és ez nem gyerekese, amelynek nincs vége se. A tesó sógornő rögtön azt indítványozta, hogy vacsorázni vendéglőbe menjenek családostul, mindenestül, és nem azért, mintha nem volna otthon zsíros kenyér zöld hagymával. Aztán hát alighogy felfogták a rokoni látogatók a nagyszerű indítványt, megszólalt a háziúr, hogy aszongya, hogy ő sehová se megy, de sehová se, nem-

hogy vendéglőbe. Gyözködni kezdtek. Körbevették. Kérelték. Hiába. Úgy nem mozdult, mint a sétálóutcán a vilányoszlop. Fondorlathoz nyúlt akkor a ház asszonya. Ajánlotta, hogy vigyék magukkal a szomszédból a szingli Rózsikát is, azt a hölgyet, kivel a háziúr dicsekedett egyszer-egyszer, hogy ő vele bizony így meg úgy.

Öten léptek be a vendéglőbe. Öten foglaltak helyet egy szépen és gazdagon terített asztalnál. Hárman a szarvasagancs fogaóra akasztották kabátjukat, ketten, Rózsika meg a sógor, még csak ki se gombolta felöltőjét. Viselkedett. A szépen, tisztán, csokornyakkendősen megjelent kedves pincér étlapokat osztott. Noteszt és ceruzát vett elő mellénye zsebéből, hogy feljegyezze, mit innának a hölgyek s az urak. Hárman kökénypálinkát kértek és borvizet, vacsora utánra pedig szentmártoni bort. Ketten semmit se kértek. Semmit, de semmit az ég egy adta

Vacsora egy vendéglőben

világon! Viselkedtek. Hárman felnyitották az étlapokat, ketten félretolták azokat. Megint viselkedtek. A tesó sógorasszony olvasni kezdett az étlap nyitóoldaláról, bemutató szöveget magáról a fürdővárosról. A férje rászólt, mégpedig nem éppen csókosan szólt, hanem morgott, de hangosan. Azt morogta, hogy hagyja abba az asszony az olvasást, mert ha nem hagyja abba, akkor minden étlapot kihajít az utcára. Viselkedett. Csend lett. Rózsika se szólt egy árva kukkot se. Hárman forgatták tovább az étlapokat, hárman választottak vacsorát: rántott bordát szalmapityókával, almapaprika savanyúsággal. Jött a pincér. Ketten semmit se kértek. Csak üldögéltek, csak fészkelődtek. Pendült a cigányzenekar. A primás énekelt. Azt énekelte, hogy túl a vízen faragatlan ácsok. A sógor a primásra tekintett. Az volt abban a tekintetben, hogy nehogy az asztalunkhoz közeledj, moré, mert eltöröm azt a sovány vonódat. Rózsika és a sógor még mindig nem gombolta ki a kabátját. Hárman már rég nem foglalkoztak velük. Nekik nagyon jólesett a vacsora. Kedvenc ételük volt a rántott borda szalmapityókával és almapaprikával. Az utolsó morzsáig felfalták. Megitták a szentmártonit is az utolsó cseppig, miközben beszélgettek, amint az természetes volt. Mindenki elmondta a magáét. Önmagukról csak az egészséget emlegették, azt, amelyik olyan volt már, amilyen. Tablettás, néha tús. Hanem a gyermekeikről s az unokáikról sokat fecsegték. Na és fecsegték volna úgy, mint jókedvű pacstírták, vagy úgy, mint valami jókedvű jércék etetéskor, de hát Rózsika és a partnere felállt az asztal mellől, és elindult a vendéglőből kifelé. Viselkedett.

RÉTHY ISTVÁN

A szászrégeni Avântul háza tájáról

2023–2024-es labdarúgóidény

A labdarúgóidény augusztus 25-én vette kezdetét. Az elmúlt pontvadászathoz hasonlóan az Enyedi Andrei és Stoica Vili irányította régeni gárda a IX. csoportban érdekelt. A szakvezetés és a csapat stábjja nem változott. A játékoskeret nem gyengült érezhetően, ám ezúttal sem erősödött kellőképpen. Városunkban ugyanis a vékonyka költségvetés mellett a labdarúgók fizetése nevésegesen vagy megalázóan kicsi, kinek ahogy tetszik. Mindezt ki kell mondani, hiszen már hosszú évek óta vitathatatlan tény. Mind gyengébb a szinte 75 esztendő Lendület, ám a fiúk nem adják fel. Sokszor kínkeservesen vergődnek, de derekasan küzdenek. Mindedig sikerült elkerülni a 4. ligába való kiesés szégyenét.

Enyedi Andrei együttese csapnivalóan kezdte az új idényt, olyannyira, hogy az első három fordulóban ugyanennyi vereséget szenvedtek, rúgott gól nélkül. Aztán az Avântul kezdett ébredni, döntetlent játszott hazai környezetben a szerény képességű Fehér megyei Alsógálldal, ezt követően 2-2-es végeredménnyel zárták a marosvásárhelyi ACS otthonában a Maros megyei rangadót, ahol a pályaválasztóknak a 89. percben csupán egy vitatott büntető segítségével sikerült kiegyenlíteniük. Aztán a 6. játéknapon egy újabb Maros megyei csapat volt az ellenfél, méghozzá a szinte hibátlan mérleggel rendelkező éllovas nyárádtói Unirea. Ezt a mérkőzést hatalmas meglepetésre a szászrégeniek nyerték 2-0-ra. Jelenleg a csapat a tabella 7. helyén áll 5 ponttal.

Az Avântul programja a 2023–2024-es bajnoki idényben:

1. forduló: Kudzsiri Metalurgistul – Szászrégeni Avântul 1-0 (1-0)

2. forduló: Szászrégeni Avântul – Beszterce-naszódi Gloria 0-2 (0-2)

3. forduló: Medgyesi ACS – Szászrégeni Avântul 1-0 (0-0)

4. forduló: Szászrégeni Avântul – Alsógálldi Industria (Fehér megye) 2-2 (1-2)

5. forduló: Marosvásárhelyi ACS – Szászrégeni Avântul 2-2 (1-1)

6. forduló: Szászrégeni Avântul – Nyárádtói Unirea 2-0 (1-0)

7. forduló: Gyulafehérvári Universitatea – Szászrégeni Avântul 1-0

8. forduló: Szászrégeni Avântul – Gyulafehérvári Unirea 1-1

9. forduló: Kolozsvári Viitorul – Szászrégeni Avântul
Még ebben az évben lebonyolítják a 6. fordulót a visszavágóból is, az utolsó találkozó december 2-án lesz, amikor a régeniek Nyárádtón lépnek pályára.

Az Avântul hazai pályán kizárólag pénteki napokon játszik, továbbá fontos tudnivaló, hogy a találkozók novemberben 14:00, decemberben pedig 13:00 órákor kezdődnek.

SZABÓ ANTAL-LORÁND

Az őszi

Mit a nyár melege
dédelgetett, érlelt,
az őszi aratja le;
s asztala dúsan,
gazdagon terítve.

A kertekben a fák
gyümölcsrel terheltek,
s mézes illatukkal
a levegő tele.

A vadrózsabogyók
pirosan izzanak
s galagonyabokrok
fürtjei virítanak.

Ezüstös ökörnál
csillog a bokrokon,
mint nyakékes dísz,
olyan az ágakon.

Az erdőben a fák
egyre szebbek lesznek,
piros és aranyló
színekbe öltöznek.

Utolsó pompa ez
elmúlásuk előtt,
mert a hideg szelek
mind lefosztják díszök...

De jövőjük reménye
megvan lenn a mélyben,
földbe ágyazott,
erős gyökerekben.

Hát ránk, emberekre
milyen őszi várható?

Ha jön az elmúlás,
mi lehet biztató?

Hogy a mindenségben
megmarad a porunk?
S utódainkban
tovább folytatódunk?

Erre választ már csak
a hit adhat nekünk,
mely menedékünk
s egyetlen reményünk...

BIRÓ MAGDA ny. tanárnő

Nevetni jó!

Egy férfi beül a taxiba. Elindulnak, később az utasnak eszébe jut valami, előrenyúl, megfogja a sofőr vállát. A sofőr hatalmasat ordít, majd reszketve mondja:
– Ne haragudjon, tudja, csak nemrég taxizom, előtte temetkezési vállalatnál voltam sofőr.

– Valóságos csodarabbi a miénk!
– mondja Kohn.

– Ugyan, hiszen nem is tud prédikálni – ellenkezik Grün –, nem tanulmányozza a Talmudot, nem tartja be a törvényeket...

– Hát nem valóságos csoda, hogy mégis rabbi lett belőle?

A könyvelő mondja a főnöknek:
– Főnök, megcsináltam a negyedéves kimutatást. Tízszer is utánaszámoltam.

– Nagyszerű!

– Tessék, itt van mind a tíz eredmény.

II. világháború. Kopognak egy átlagos zsidó otthon ajtaján.

- Ki az? – szól ki a zsidó.
- Barátok.
- És hányan vagytok?
- Fünf.

Cigány gyerek kérdezi az apját:

- Apa! Ki volt az a bácsi, akit a villamoson megöleltél?
- Nem tudom, Gazsikám, de mindjárt megnézzük a pénztárcáját!

Bemegy egy fazon a boltba. Ránéz a boltosra, és hirtelen fülig ér a szája:

– Hát nem ismer meg? Mondja!

Boltos:

– Nem!

Az ürge leveszi a szemüvegét:

– Még így se?

– Nem!

Megigazítja a haját:

– Még így se?

– Nem, de most már árulja el, ki is maga valójában!

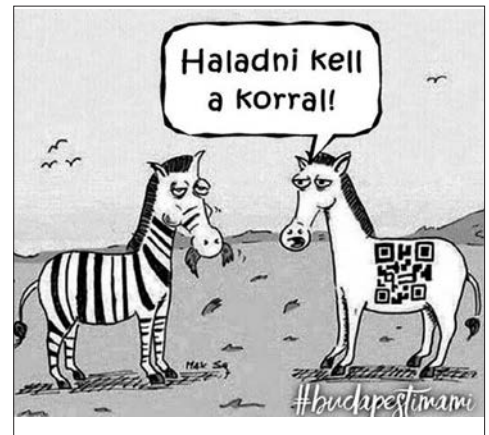
– Hát én vagyok a vevő!

Egy utazó ügynök becsenget egy házba. Egy kisgyerek nyit ajtót, egyik kezében cigaretta, a másikban egy üveg pálinka.

– Itthon vannak a szüleid? – kérdezi az ügynök.

– Na mégis, mit gondolsz?

A cigány feleség telefonál a férjének:

– Szia, Gazsi, képzel, örökre fogadtam az öcséd fiát, 9 hónap múlva szülöm meg!

Az egyik bokszmeccsen kiütik a 4. menetben az egyik félt. A bíró rászámol, mire egy idős nő kiugrik az első sorból:

– Ismerem a buszról, nem fog felállni!

Beszélget a katolikus pap a rabbival:

– Mondd, mikor térsz el attól a hülyeségtől, hogy nem eszel disznóhúst?

Mire a rabbi:

– Az esküvődön.

Ügyvéd beszámol védencének:

– Van egy jó és egy rossz hírem, melyiket mondjam először?

– A rosszat, ügyvéd úr.

– Sajnos, a laboreredmény szerint a maga vére megegyezik a gyilkosság helyszínén talált vérmintával.

– És mi a jó hír?

– Alacsony a koleszterinszintje.

Összeállította: FÁBIÁN GIZELLA

SZÁSZRÉGEN és VIDEKE

Kiadja a SZÁSZRÉGENI KÖLPING CSALÁDI EGYESÜLET
ISSN 1454-6183

Alapító tagok: Adorjáni László, Csernátoni József, Demeter József, Pakó Benedek, Márk Endre +

Újságtanács: Bözödi Sándor, Csernátoni József, Fábíán András György, Nagy F. Atilla, dr. Zsigmond Zsolt.

Főszerkesztő: Fábíán András György

Szerkesztőbizottsági tagok: Balla Árpád, Fülöp Bernadett, Kiss-Miki Melinda, Nagy F. Atilla, Nemes Árpád, Szabó Antal, Székely Rozália.

Weboldal: Madaras Péter

A műszaki szerkesztést és a nyomdai előkészítést az **IMPRESS KIADÓ** végezte.

Készült a marosvásárhelyi I. I. MUREȘAN SOMFÁLEAN ANDREI DORIN nyomdában.

A névvel és névjeggyel ellátott írásokért szerzőik felelnek.

Internet: www.regen-videke.home.ro

E-mail: madaraspeter1964@gmail.com

fandras59@yahoo.com

Ára: 5 lej